UREDBA KOMISIJE (EU) 2023/2831

od 13. prosinca 2023.

o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2015/1588 od 13. srpnja 2015. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije horizontalnih državnih potpora[1], a posebno njezin članak 2. stavak 1.,

nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za državne potpore,

budući da:

(1) Državno financiranje koje ispunjava kriterije iz članka 107. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije predstavlja državnu potporu te se u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora mora prijaviti Komisiji. Međutim, u skladu s člankom 109. Ugovora Vijeće može odrediti kategorije potpora koje su izuzete od te obveze prijave. U skladu s člankom 108. stavkom 4. Ugovora Komisija može donijeti uredbe koje se odnose na te kategorije državnih potpora. U Uredbi (EU) 2015/1588 Vijeće je u skladu s člankom 109. Ugovora odlučilo da *de minimis* potpore (tj. potpore dodijeljene istom poduzetniku tijekom određenog razdoblja koje ne premašuju određeni fiksni iznos) mogu biti jedna od tih kategorija. Na temelju toga smatra se da *de minimis* potpore ne ispunjavaju sve kriterije iz članka 107. stavka 1. Ugovora te stoga ne podliježu postupku prijave.

(2) Komisija je u brojnim odlukama pojasnila pojam potpore u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora. Komisija je izložila i svoju politiku u pogledu gornje granice za *de minimis* potpore ispod koje se može smatrati da se članak 107. stavak 1. Ugovora ne primjenjuje. To je prvi put učinila u svojoj obavijesti o *de minimis* pravilu za državne potpore[2], a zatim u uredbama Komisije (EZ) br. 69/2001[3], (EZ) br. 1998/2006[4] i (EU) br. 1407/2013[5]. Ova Uredba zamjenjuje Uredbu (EU) br. 1407/2013 kad ona prestane važiti.

(3) Uzimajući u obzir iskustvo stečeno u primjeni Uredbe (EU) br. 1407/2013, primjereno je povećati gornju granicu *de minimis* potpore koju može primiti jedan poduzetnik po državi članici tijekom bilo kojeg trogodišnjeg razdoblja na 300000 EUR. Ta gornja granica odražava inflaciju od stupanja na snagu Uredbe (EU) br. 1407/2013 i procijenjena kretanja tijekom razdoblja važenja ove Uredbe. Ta je gornja granica potrebna kako bi se za svaku mjeru obuhvaćenu ovom Uredbom moglo smatrati da ne utječe na trgovinu

među državama članicama i da ne narušava odnosno ne prijeti da će narušiti tržišno natjecanje.

(4) Za potrebe pravila o tržišnom natjecanju utvrđenih u Ugovoru, poduzetnik je svaki subjekt, bilo da je riječ o fizičkoj ili pravnoj osobi, koji obavlja gospodarsku djelatnost, bez obzira na njegov pravni status i način financiranja[6]. Sud Europske unije pojasnio je da se za subjekt koji „drži kontrolni paket udjela u trgovačkom društvu" i koji „stvarno izvršava tu kontrolu izravnim ili neizravnim sudjelovanjem u upravljanju tim trgovačkim društvom" mora smatrati da sudjeluje u gospodarskoj djelatnosti tog društva. Takav subjekt stoga treba smatrati poduzetnikom u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora[7]. Sud je odlučio da se svi subjekti koje (na pravnoj ili *de facto* osnovi) kontrolira isti subjekt trebaju smatrati jednim poduzetnikom[8].

(5) Radi pravne sigurnosti i smanjenja administrativnog opterećenja, u ovoj Uredbi trebalo bi navesti jasan i potpun popis kriterija za utvrđivanje slučajeva u kojima se dva ili više poduzeća u istoj državi članici trebaju smatrati jednim poduzetnikom. Komisija je među utvrđenim kriterijima za definiranje „povezanih poduzeća" u okviru definicije „malih i srednjih poduzeća" (MSP) u Preporuci Komisije 2003/361/EZ i Prilogu I. Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014[9] odabrala one koji su prikladni za potrebe ove Uredbe[10]. Kriteriji bi se, s obzirom na područje primjene ove Uredbe, trebali primjenjivati i na MSP-ove i na velike poduzetnike, a njima bi trebalo osigurati da se grupa povezanih poduzeća smatra jednim poduzetnikom za potrebe primjene pravila *de minimis*. Međutim, poduzeća koja nisu u međusobnom odnosu, osim što je svako od njih izravno povezano s istim javnim tijelom ili tijelima, ne bi trebalo smatrati povezanim poduzećima. Stoga bi se u obzir trebala uzeti posebna situacija poduzećâ koja kontrolira isto javno tijelo ili tijela, pri čemu poduzeća mogu imati nezavisno pravo odlučivanja.

(6) S obzirom na posebna pravila koja se primjenjuju na sektore primarne proizvodnje (posebno primarne proizvodnje poljoprivrednih proizvoda te primarne proizvodnje proizvoda ribarstva i akvakulture) te na rizik da bi iznosi potpore koji su ispod gornje granice utvrđene ovom Uredbom svejedno mogli ispunjavati kriterije iz članka 107. stavka 1. Ugovora, ova se Uredba ne bi trebala primjenjivati na te sektore.

(7) S obzirom na sličnosti između prerade i stavljanja na tržište poljoprivrednih proizvoda i nepoljoprivrednih proizvoda ova bi se Uredba trebala primjenjivati na preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda ako su ispunjeni određeni uvjeti. Aktivnosti na poljoprivrednim gospodarstvima nužne za pripremu proizvoda za prvu prodaju (npr. žetva; rezanje i vršidba žita; ili pakiranje jaja) ili prva prodaja preprodavateljima ili prerađivačima u tom pogledu ne bi se trebali smatrati preradom i stavljanjem na tržište te se ova Uredba stoga ne bi trebala primjenjivati na te aktivnosti.

(8) Jednako tako, s obzirom na prirodu djelatnosti prerade i stavljanja na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture te sličnosti tih aktivnosti i drugih aktivnosti prerade i stavljanja na tržište, ova Uredba trebala bi se primjenjivati na poduzetnike koji se bave preradom i

stavljanjem na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture ako su ispunjeni određeni uvjeti. Aktivnosti na poljoprivrednim gospodarstvima ili na brodu potrebne za pripremu životinje ili biljke za prvu prodaju (uključujući rezanje, filetiranje ili zamrzavanje) i prva prodaja preprodavateljima ili prerađivačima u tom pogledu ne bi se trebale smatrati preradom ili stavljanjem na tržište te se ova Uredba stoga ne bi trebala primjenjivati na te aktivnosti.

(9) Sud Europske unije odredio je da se, nakon što Unija donese propise o uspostavi zajedničke organizacije tržišta u određenom sektoru poljoprivrede, države članice moraju suzdržati od poduzimanja mjera koje bi je mogle narušiti ili stvoriti iznimke od nje[11]. Iz tog se razloga ova Uredba ne bi trebala primjenjivati na potpore čiji je iznos utvrđen na temelju cijene ili količine kupljenih proizvoda ili proizvoda stavljenih na tržište u poljoprivrednom sektoru. Ona se ne bi trebala primjenjivati ni na mjere potpore povezane s obvezom dijeljenja potpore s primarnim poljoprivrednim proizvođačima. Ta se načela primjenjuju i na sektor ribarstva i akvakulture.

(10) Ova se Uredba ne bi trebala primjenjivati ni na potpore za izvoz ni potpore koje se uvjetuju upotrebom domaćih proizvoda ili usluga umjesto uvoznih. Konkretno, ne bi se trebala primjenjivati na potpore kojima se financira uspostavljanje i rad distribucijske mreže u drugim državama članicama ili trećim zemljama. Sud Europske unije presudio je da se Uredbom (EZ) br. 1998/2006 „ne isključuje svaku potporu koja bi mogla utjecati na izvoze, već samo one kojima je izravni cilj, s obzirom na sam oblik u kojem dolaze, poticanje prodaja u drugoj državi" i da „potpora ulaganju, pod uvjetom da njezin oblik i iznos nisu ni na koji način uvjetovani količinom izvezenih proizvoda, ne pripada u „potpore za djelatnosti usmjerene izvozu" u smislu članka 1. stavka 1. točke (d) Uredbe (EZ) br. 1998/2006 i ne pripada u područje primjene te odredbe, čak i ako izvozi koji se na taj način podupiru omogućavaju razvoj proizvoda namijenjenih izvozu"[12]. Potpore za troškove sudjelovanja na sajmovima ili za troškove studija ili savjetodavnih usluga potrebnih za uvođenje novog ili postojećeg proizvoda na novo tržište u drugoj državi članici ili trećoj zemlji općenito ne čine potpore za izvoz.

(11) Trogodišnje razdoblje koje se uzima u obzir za potrebe ove Uredbe trebalo bi ocjenjivati na pomičnoj osnovi. Pri svakoj novoj dodjeli *de minimis* potpore potrebno je uzeti u obzir ukupan iznos *de minimis* potpora dodijeljenih u tri prethodne godine.

(12) Ako poduzetnik djeluje u jednom od sektora koji su isključeni iz područja primjene ove Uredbe, te djeluje i u drugim sektorima ili obavlja druge djelatnosti, ova bi se Uredba trebala primjenjivati na te druge sektore ili djelatnosti pod uvjetom da predmetna država članica osigura odgovarajućim sredstvima, kao što je razdvajanje djelatnosti ili razdvajanje računa, da djelatnosti u isključenim sektorima ne ostvaruju korist od *de minimis* potpore. Isto načelo treba primjenjivati ako poduzetnik djeluje u sektoru na koji se primjenjuju niže gornje granice *de minimis* potpore. Ako poduzetnik ne može osigurati da djelatnosti u sektorima na koje se primjenjuju niže gornje granice *de minimis* potpore

ostvaruju korist od *de minimis* potpore samo do tih nižih gornjih granica, na sve djelatnosti poduzetnika trebalo bi primijeniti najnižu gornju granicu.

(13) Trebalo bi utvrditi pravila kojima će se onemogućiti zaobilaženje maksimalnih intenziteta potpore utvrđenih u relevantnim uredbama o državnim potporama ili odlukama Komisije o državnim potporama. Trebalo bi utvrditi i jasna pravila o kumulaciji.

(14) Ovom Uredbom ne isključuje se mogućnost da se mjera ne smatra državnom potporom u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora iz razloga različitih od onih koji su utvrđeni u ovoj Uredbi, primjerice zato što je mjera u skladu s načelom subjekta u tržišnom gospodarstvu ili zato što mjera ne uključuje prijenos državnih sredstava. Posebice, sredstva koja dodjeljuje Unija i kojima centralizirano upravlja Komisija i koja nisu izravno ili neizravno pod nadzorom države članice ne predstavljaju državne potpore i ne trebaju se uzimati u obzir kada se utvrđuje je li gornja granica utvrđena ovom Uredbom premašena.

(15) Ova Uredba ne obuhvaća sve situacije u kojima mjera možda ne utječe na trgovinu među državama članicama i ne narušavati ili prijetiti da će narušiti tržišno natjecanje. Mogu postojati situacije u kojima korisnik isporučuje robu ili usluge na ograničeno područje (na primjer u otočnoj regiji ili najudaljenijoj regiji) unutar države članice i nije vjerojatno da će privući klijente iz drugih država članica te se nije moglo predvidjeti da bi mjera imala više od marginalnog učinka na uvjete prekograničnih ulaganja ili osnivanja poduzeća. Takve bi mjere trebalo ocjenjivati od slučaja do slučaja.

(16) Radi transparentnosti, jednakog postupanja i učinkovitog praćenja, ova bi se Uredba trebala primjenjivati samo na *de minimis* potpore za koje je moguće unaprijed točno izračunati bruto novčanu protuvrijednost potpore bez potrebe za provođenjem procjene rizika („transparentna *de minimis* potpora”). Takav precizan izračun može se, primjerice, izvršiti za bespovratna sredstva, subvencionirane kamatne stope, ograničene porezne olakšice ili druge instrumente u okviru kojih je određena gornja vrijednost kojom se osigurava da se ne premaši odgovarajuća gornja granica. Određivanje gornje vrijednosti znači da dok god točan iznos potpore nije poznat, država članica mora pretpostaviti da je iznos potpore jednak gornjoj vrijednosti za mjeru kako bi se osiguralo da nekoliko mjera potpore zajedno ne premaši gornju granicu utvrđenu u ovoj Uredbi te zbog primjene pravila o kumulaciji.

(17) Radi transparentnosti, jednakog postupanja i pravilne primjene gornje granice *de minimis* potpore, sve bi države članice trebale primjenjivati istu metodu izračuna ukupnog iznosa dodijeljene potpore. Radi lakšeg izračunavanja, iznose potpora koje nisu u obliku gotovinskih bespovratnih sredstava trebalo bi pretvoriti u njihovu bruto novčanu protuvrijednost. Pri izračunavanju bruto novčane protuvrijednosti transparentnih vrsta potpore, koje nisu bespovratna sredstava i potpore koje se isplaćuju u više obroka, moraju se primijeniti tržišne kamatne stope koje prevladavaju u trenutku dodjele takve potpore. Kako bi se olakšala jedinstvena, transparentna i jednostavna primjena pravila o

državnim potporama, tržišne stope primjenjive za potrebe ove Uredbe trebale bi biti referentne stope utvrđene u skladu s Komunikacijom Komisije o reviziji metode za utvrđivanje referentnih kamatnih i diskontnih stopa[13].

(18) Potpore koje se sastoje od zajmova, uključujući *de minimis* potpore za rizično financiranje u obliku zajmova, trebalo bi smatrati transparentnim *de minimis* potporama ako je bruto novčana protuvrijednosti izračunana na temelju tržišnih kamatnih stopa koje prevladavaju u trenutku dodjele potpore. Radi pojednostavnjenja postupka za kratkoročne zajmove male vrijednosti, potrebno je utvrditi jasno i lako primjenjivo pravilo kojim se uzima u obzir i iznos zajma i njegovo trajanje. Za zajmove koji su osigurani kolateralom kojim je pokriveno najmanje 50 % zajma i koji ne prelaze iznos od 1500000 EUR i trajanje od pet godina ili 750000 EUR i trajanje od 10 godina može se smatrati da imaju bruto novčanu protuvrijednost koja ne premašuje gornju granicu *de minimis* potpore. Navedeno se temelji na iskustvu Komisije i inflaciji od stupanja na snagu Uredbe (EU) br. 1407/2013 i procijenjenom kretanju inflacije tijekom razdoblja važenja ove Uredbe. S obzirom na poteškoće povezane s određivanjem bruto novčane protuvrijednosti potpore dodijeljene poduzetnicima koji možda neće moći otplatiti zajam (na primjer jer se nad poduzetnikom provodi skupni postupak u slučaju nesolventnosti ili jer on, u skladu s nacionalnim pravom, ispunjava kriterije da se nad njim pokrene skupni postupak u slučaju nesolventnosti na zahtjev vjerovnika), ovo se pravilo ne bi trebalo primjenjivati na takve poduzetnike.

(19) Potpore koje se sastoje od dokapitalizacija ne bi se trebale smatrati transparentnim *de minimis* potporama, osim ako ukupan iznos javne dokapitalizacije ne premašuje gornju granicu *de minimis* potpore. Potpore koje se sastoje od mjera rizičnog financiranja u obliku vlasničkih ili kvazivlasničkih ulaganja, kako je navedeno u novim smjernicama o rizičnom financiranju[14], ne bi trebalo smatrati transparentnim *de minimis* potporama, osim ako se predmetnom mjerom osigurava kapital koji ne premašuje gornju granicu de minimis potpore.

(20) Potpore koje se sastoje od jamstava, uključujući *de minimis* potpore za rizično financiranje u obliku jamstava, trebalo bi smatrati transparentnima ako je bruto novčana protuvrijednost izračunana na temelju premija sigurne luke utvrđenih u obavijesti Komisije za dotičnu vrstu poduzetnika[15]. U Uredbi bi trebalo utvrditi jasna pravila kojima se uzima u obzir i iznos temeljnog zajma i trajanje jamstva. Donošenje jasnih pravila trebalo bi pomoći pojednostavniti postupanje s kratkoročnim jamstvima kojima je osigurano do 80 % relativno malog zajma, pri čemu gubitke snose razmjerno i na isti način zajmodavac i jamac, a neto povrati koji proizlaze iz naplate zajma iz jamstava koje je dao zajmoprimac razmjerno smanjuju gubitke koje snose zajmodavac i jamac. To se pravilo ne bi trebalo primjenjivati na jamstva za temeljne transakcije koje ne čine zajam, kao što su jamstva za transakcije vlasničkim instrumentima. Na temelju iskustva Komisije i s obzirom na inflaciju od stupanja na snagu Uredbe (EU) br. 1407/2013 i

procijenjeno kretanje inflacije tijekom razdoblja važenja ove Uredbe, trebalo bi smatrati da jamstvo ima bruto novčanu protuvrijednost koja ne premašuje gornju granicu za *de minimis* potpore ako i. jamstvo ne prelazi 80 % temeljnog zajma; ii. zajamčeni iznos ne premašuje 2250000 EUR; i iii. trajanje jamstva nije dulje od pet godina. Isto se primjenjuje ako i. jamstvo ne premašuje 80 % temeljnog zajma; ii. zajamčeni iznos ne premašuje 1125000 EUR; i iii. trajanje jamstva nije dulje od 10 godina.

(21) Osim toga, države članice mogu za izračun bruto novčane protuvrijednosti jamstva koristiti metodologiju koja je prijavljena Komisiji u skladu s nekom drugom uredbom Komisije iz područja državnih potpora koja se primjenjivala u tom trenutku i koju Komisija smatra usklađenima s Obavijesti o jamstvima[16] ili bilo kojom drugom obavijesti koja je zamjenjuje. Države članice to mogu učiniti samo ako se prihvaćena metodologija izričito odnosi na vrstu jamstva i vrstu temeljne transakcije koji su obuhvaćeni područjem primjene ove Uredbe.

(22) Ako se program *de minimis* potpora provodi preko financijskih posrednika, države članice trebaju osigurati da oni ne primaju nikakvu državnu potporu. To se, na primjer, može učiniti i. tako da se od financijskih posrednika koji ostvaruju korist od državnih jamstava zahtijeva plaćanje premije u skladu s tržišnim uvjetima ili ii. potpunim prenošenjem svih pogodnosti na krajnje korisnike ili iii. poštovanjem gornje granice *de minimis* potpore i drugih uvjeta iz ove Uredbe na razini posrednika. Kako bi se pojednostavnilo postupanje prema financijskim posrednicima koji provode programe *de minimis* potpora, ako se države članice oslanjaju na mogućnost iii., ovom bi Uredbom trebalo utvrditi jasno i lako primjenjivo pravilo kojim se uzima u obzir ukupni iznos zajmova koji uključuju *de minimis* potporu koju je financijski posrednik izdao tijekom tri godine. Na temelju iskustva Komisije može se smatrati da financijski posrednici koji odobravaju *de minimis* zajmove pokrivene jamstvom i primjenjuju mehanizam za prijenos pogodnosti iz jamstva na krajnje korisnike primaju bruto novčanu protuvrijednost koja ne premašuje gornju granicu za *de minimis* potpore ako je ukupni iznos portfelja *de minimis* zajmova pokrivenih jamstvom manji od 10 milijuna EUR ili ako je ukupni iznos portfelja *de minimis* zajmova pokrivenih jamstvom manji od 40 milijuna EUR i sastoji se od pojedinačnih iznosa *de minimis* zajmova manjih od 100000 EUR, pod uvjetom da je *de minimis* program dostupan pod jednakim uvjetima svim financijskim posrednicima koji posluju u predmetnoj državi članici.

(23) Ako se mjera ne sastoji od bespovratnih sredstava, zajma, jamstva, dokapitalizacije, mjere rizičnog financiranja u obliku vlasničkog ili kvazivlasničkog ulaganja, ograničenih poreznih olakšica ili drugih instrumenata u okviru kojih je određena gornja vrijednost, Komisija bi po primitku prijave države članice trebala ispitati rezultira li ta mjera potpore bruto novčanom protuvrijednosti koja ne premašuje gornju granicu *de minimis* potpore te bi stoga mogla biti obuhvaćena područjem primjene ove Uredbe.

(24) Komisija je dužna osigurati usklađenost s pravilima o državnim potporama i načelom lojalne suradnje utvrđenim u članku 4. stavku 3. Ugovora o Europskoj uniji. Države članice trebale bi olakšati ispunjavanje te zadaće uspostavom potrebnih instrumenata kojima se osigurava da ukupni iznos *de minimis* potpore koja se dodjeljuje jednom poduzetniku u skladu s pravilom *de minimis* ne premaši ukupnu dopuštenu gornju granicu. Države članice trebale bi pratiti dodijeljene potpore kako bi osigurale da se ne premašuje gornja granica utvrđena ovom Uredbom te kako bi osigurale poštovanje pravila o kumulaciji. Kako bi ispunile tu obvezu, države članice trebale bi putem središnjeg registra na nacionalnoj razini ili razini Unije dostavljati potpune informacije o dodijeljenim *de minimis* potporama najkasnije od 1. siječnja 2026. i voditi računa o tome da se dodjelom novih potpora ne premaši gornja granica utvrđena ovom Uredbom. Središnji registar pridonijet će smanjenju administrativnog opterećenja za poduzetnike. Poduzetnici na temelju ove Uredbe više ne bi bili obvezni pratiti i prijavljivati sve druge primljene *de minimis* potpore nakon što će središnji registar sadržavati podatke za trogodišnje razdoblje. Za potrebe ove Uredbe, kontrola usklađenosti s gornjom granicom utvrđenom u ovoj Uredbi u načelu se temelji na informacijama iz središnjeg registra.

(25) Svaka država članica može uspostaviti nacionalni središnji registar. Mogu se i dalje upotrebljavati postojeći nacionalni središnji registri koji ispunjavaju zahtjeve utvrđene u ovoj Uredbi. Komisija će uspostaviti središnji registar na razini Unije koji države članice mogu upotrebljavati od 1. siječnja 2026.

(26) S obzirom na to da administrativno opterećenje i regulatorne prepreke predstavljaju problem većini MSP-ova i da Komisija nastoji smanjiti opterećenje koje proizlazi iz zahtjeva za izvješćivanje[17] za 25 %, svaki središnji registar trebalo bi uspostaviti s ciljem da se smanji administrativno opterećenje. Dobre administrativne prakse, kao što su one utvrđene u Uredbi o jedinstvenom digitalnom pristupniku[18], mogu se upotrebljavati kao referentna točka za uspostavu i rad središnjeg registra na razini Unije i nacionalnih središnjih registara.

(27) Pravilima o transparentnosti nastoji se osigurati bolja usklađenost, veća odgovornost, uzajamna provjera te, u konačnici, učinkovitija javna potrošnja. Objava imena korisnika potpore u središnjem registru u legitimnom je interesu transparentnosti kako bi se javnosti pružile informacije o korištenju državnih sredstava. Time se ne zadire neopravdano u pravo korisnika na zaštitu njihovih osobnih podataka sve dok je objava osobnih podataka u središnjem registru u skladu s pravilima Unije o zaštiti podataka[19]. Države članice trebale bi imati mogućnost da pseudonimiziraju određene unose kad to bude potrebno kako bi poštovala pravila Unije o zaštiti podataka.

(28) Ovom Uredbom trebao bi se utvrditi niz uvjeta na temelju kojih se za bilo koju mjeru obuhvaćenu područjem primjene ove Uredbe može smatrati da ne utječe na trgovinu među državama članicama i ne narušava odnosno ne prijeti da će narušiti tržišno natjecanje. Zbog toga bi se ova Uredba trebala primjenjivati i na potporu dodijeljenu prije

njezina stupanja na snagu pod uvjetom da su ispunjeni svi uvjeti utvrđeni u njoj. Slično tome, potpora koja je u skladu s kriterijima iz Uredbe (EU) br. 1407/2013 dodijeljena u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2023. trebala bi se smatrati izuzetom od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora.

(29) Uzimajući u obzir učestalost kojom je općenito potrebno preoblikovati politiku državnih potpora, potrebno je ograničiti razdoblje primjene ove Uredbe.

(30) Ako se razdoblje primjene ove Uredbe ne produlji prije njezina isteka, države članice trebale bi imati razdoblje prilagodbe od šest mjeseci u pogledu *de minimis* potpora obuhvaćenih ovom Uredbom,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje na potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima u svim sektorima, osim na:

(a) potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima koji se bave primarnom proizvodnjom proizvoda ribarstva i akvakulture;

(b) potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima koji se bave preradom i stavljanjem na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture, ako je iznos potpore utvrđen na temelju cijene ili količine kupljenih proizvoda ili proizvoda stavljenih na tržište;

(c) potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima u primarnoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda;

(d) potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima u sektoru prerade i stavljanja na tržište poljoprivrednih proizvoda, u jednom od sljedećih slučajeva:

i. ako se iznos potpore utvrđuje na temelju cijene ili količine tih proizvoda koji su kupljeni od primarnih proizvođača ili koje dotični poduzetnici stavljaju na tržište;

ii. ako su potpore uvjetovane njihovim djelomičnim ili potpunim prenošenjem na primarne proizvođače;

(e) potpore dodijeljene za djelatnosti povezane s izvozom u treće zemlje ili države članice, konkretno potpore izravno povezane s izvezenim količinama, uspostavljanjem i radom distribucijske mreže ili drugim tekućim rashodima povezanima s djelatnošću izvoza;

(f) potpore koje se uvjetuju upotrebom domaćih proizvoda ili usluga umjesto uvoznih.

2. Ako poduzetnik djeluje i u jednom od sektorima iz stavka 1. točke (a), (b), (c) ili (d) i u jednom ili više sektora obuhvaćenih područjem primjene ove Uredbe ili obavlja druge djelatnosti obuhvaćene područjem primjene ove Uredbe, ova se Uredba primjenjuje na potpore dodijeljene u vezi s tim drugim sektorima odnosno djelatnostima, uz uvjet da predmetna država članica osigura odgovarajućim sredstvima, kao što je razdvajanje djelatnosti ili razdvajanje računa, da djelatnosti u sektorima isključenima iz područja primjene ove Uredbe ne ostvaruju korist od *de minimis* potpore koje se dodjeljuju u skladu s ovom Uredbom.

Članak 2.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) „poljoprivredni proizvodi" znači proizvodi navedeni u Prilogu I. Ugovoru, osim proizvoda ribarstva i akvakulture obuhvaćenih Uredbom (EU) br. 1379/2013 Europskog parlamenta i Vijeća[20];

(b) „primarna poljoprivredna proizvodnja" znači proizvodnja plodova zemlje i proizvoda stočarstva navedenih u Prilogu I. Ugovoru bez obavljanja dodatnih operacija kojima bi se promijenila priroda tih proizvoda;

(c) „prerada poljoprivrednih proizvoda" znači svaki postupak proveden na poljoprivrednom proizvodu čiji je rezultat proizvod koji je isto poljoprivredni proizvod, osim aktivnosti na poljoprivrednim gospodarstvima koje su potrebne za pripremu životinjskog ili biljnog proizvoda za prvu prodaju;

(d) „stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda" znači držanje ili izlaganje poljoprivrednog proizvoda u cilju prodaje, ponuda na prodaju, isporuka ili bilo koji drugi način stavljanja na tržište, osim prve prodaje preprodavateljima i prerađivačima koju obavlja primarni proizvođač i svih djelatnosti povezanih s pripremom proizvoda za takvu prvu prodaju; prodaja krajnjim potrošačima koju obavlja primarni proizvođač smatra se stavljanjem na tržište poljoprivrednih proizvoda ako se odvija u zasebnim za to namijenjenim prostorima;

(e) „proizvodi ribarstva i akvakulture" znači proizvodi definirani u članku 5. točkama (a) i (b) Uredbe (EU) br. 1379/2013;

(f) „primarna proizvodnja proizvoda ribarstva i akvakulture" znači sve operacije povezane s ribolovom, uzgojem ili rastom vodenih organizama, kao i aktivnosti na poljoprivrednim gospodarstvima ili na brodu koje su potrebne za pripremu životinje ili biljke za prvu prodaju, uključujući rezanje, filetiranje ili zamrzavanje, i prva prodaja preprodavačima ili prerađivačima;

(g) „prerada i stavljanje na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture” znači sve operacije, uključujući rukovanje, obradu i preradu, koje se obavljaju nakon iskrcaja (ili sakupljanja u slučaju akvakulture) i čiji je rezultat prerađen proizvod, kao i distribucija tih proizvoda;

(h) „financijski posrednik” znači svaka financijska institucija, bez obzira na oblik i vlasništvo, koja posluje s ciljem ostvarivanja dobiti; smatra se da javne razvojne banke ili institucije nisu obuhvaćene tom definicijom ako djeluju kao davatelji potpore i ako ne postoji unakrsno subvencioniranje aktivnosti koje poduzimaju na vlastiti rizik i za vlastiti račun.

2. Za potrebe ove Uredbe pojam „jedan poduzetnik” znači sva poduzeća koja su barem u jednom od sljedećih odnosa jedan prema drugom:

(a) jedno poduzeće ima većinu glasačkih prava dioničara ili članova u drugom poduzeću;

(b) jedno poduzeće ima pravo imenovati ili smijeniti većinu članova upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela drugog poduzeća;

(c) jedno poduzeće ima pravo na ostvarivanje vladajućeg utjecaja nad drugim poduzećem na temelju ugovora sklopljenog s tim poduzećem ili na temelju odredbe njegova osnivačkog akta ili statuta;

(d) jedno poduzeće, koje je dioničar ili član u drugom poduzeće, samo kontrolira većinu glasačkih prava dioničara ili glasačkih prava članova u tom poduzeću u dogovoru s drugim dioničarima ili članovima tog poduzeća.

Poduzeća koja su u bilo kojem odnosu iz točaka od (a) do (d) preko jednog ili više drugih poduzeća također se smatraju jednim poduzetnikom.

Članak 3.

De minimis potpore

1. Ako mjere potpore ispunjavaju uvjete propisane ovom Uredbom, smatra se da ne ispunjavaju sve kriterije iz članka 107. stavka 1. Ugovora te stoga ne podliježu obvezi prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora.

2. Ukupan iznos *de minimis* potpora koje se po državi članici dodjeljuju jednom poduzetniku ne smije premašiti 300000 EUR tijekom bilo kojeg trogodišnjeg razdoblja.

3. *De minimis* potpora smatra se dodijeljenom u trenutku kada poduzetnik u skladu s odgovarajućim nacionalnim pravnim poretkom stekne zakonsko pravo na primanje potpore, neovisno o datumu isplate *de minimis* potpore predmetnom poduzetniku.

4. Gornja granica utvrđena u stavku 2. primjenjuje se bez obzira na oblik *de minimis* potpore ili na cilj koji se namjerava postići te neovisno o tome financira li se potpora koju dodjeljuje država članica u cijelosti ili djelomično iz sredstava koja potječu iz Unije.

5. Za potrebe gornje granice iz stavka 2. potpore se izražavaju kao gotovinska bespovratna sredstva. Svi iznosi koji se primjenjuju bruto su iznosi, tj. iznosi prije odbitka poreza i druge naknade. Ako se potpora ne dodjeljuje u obliku bespovratnih sredstava, iznos potpore jednak je bruto novčanoj protuvrijednosti potpore.

6. Potpore koje se isplaćuju u više obroka diskontiraju se na vrijednost potpore u trenutku njezine dodjele. Kamatna stopa koju treba primijeniti pri diskontiranju diskontna je stopa koja se primjenjuje u trenutku dodjele potpore.

7. Ako bi se dodjelom nove *de minimis* potpore premašila gornja granica iz stavka 2., ta nova potpora ne ostvaruje korist od ove Uredbe.

8. U slučaju spajanja i preuzimanja, pri utvrđivanju prelazi li se gornja granica utvrđena u stavku 2. bilo kojom novom *de minimis* potporom koja se dodjeljuje novom poduzetniku ili poduzetniku preuzimatelju, u obzir se uzimaju sve prethodne *de minimis* potpore dodijeljene bilo kojem od poduzetnika uključenih u postupak spajanja. *De minimis* potpore koje su zakonito dodijeljene prije spajanja ili preuzimanja ostaju zakonite.

9. Ako se jedan poduzetnik podijeli na dva ili više zasebnih poduzetnika, *de minimis* potpora dodijeljena prije podjele dodjeljuje se poduzetniku koji je od nje ostvario korist, što je načelno poduzetnik koji je preuzeo djelatnosti za koje je korištena *de minimis* potpora. Ako takva raspodjela nije moguća, *de minimis* potpora razmjerno se dodjeljuje na temelju knjigovodstvene vrijednosti vlasničkog kapitala novih poduzetnika na datum kad je podjela stupila na snagu.

Članak 4.

Izračun bruto novčane protuvrijednosti

1. Ova se Uredba primjenjuje samo na potpore za koje je moguće unaprijed točno izračunati bruto novčanu protuvrijednost potpore bez potrebe za provođenjem procjene rizika („transparentne *de minimis* potpore”).

2. Potpore koje se sastoje od bespovratnih sredstava ili subvencioniranih kamatnih stopa smatraju se transparentnim *de minimis* potporama.

3. Potpore koje se sastoje od zajmova smatraju se transparentnim *de minimis* potporama:

(a) ako se nad poduzetnikom ne provodi skupni postupak u slučaju nesolventnosti niti on, u skladu s nacionalnim pravom, ispunjava kriterije da se nad njim pokrene skupni postupak u slučaju nesolventnosti na zahtjev vjerovnika. U slučaju velikih poduzetnika, korisnik je u situaciji koja odgovara barem kreditnom rejtingu „B-”; i ili

(b) ako je zajam osiguran kolateralom kojim je pokriveno najmanje 50 % zajma i zajam iznosi ili 1500000 EUR u razdoblju od pet godina ili 750000 EUR u razdoblju od 10 godina; ako je zajam manji od tih iznosa ili je odobren na razdoblje kraće od pet odnosno 10 godina, bruto novčana protuvrijednost tog zajma izračunava se kao razmjerni dio odgovarajuće gornje granice utvrđene u članku 3. stavku 2. ove Uredbe; ili

(c) ako je bruto novčana protuvrijednost izračunana na temelju referentne stope primjenjive u trenutku dodjele.

4. Potpore sadržane u dokapitalizacijama smatraju se transparentnim *de minimis* potporama samo ako ukupan iznos javne dokapitalizacije ne premašuje gornju granicu utvrđenu člankom 3. stavkom 2.

5. Potpore koje se sastoje od mjera rizičnog financiranja u obliku vlasničkog ili kvazivlasničkog ulaganja smatraju se transparentnim *de minimis* potporama samo ako kapital dodijeljen jednom poduzetniku ne prelazi gornju vrijednost utvrđenu člankom 3. stavkom 2.

6. Potpore koje se sastoje od jamstava smatraju se transparentnim *de minimis* potporama:

(a) ako se nad poduzetnikom ne provodi skupni postupak u slučaju nesolventnosti niti on, u skladu s nacionalnim pravom, ispunjava kriterije da se nad njim pokrene skupni postupak u slučaju nesolventnosti na zahtjev vjerovnika. U slučaju velikih poduzetnika, korisnik je u situaciji koja odgovara barem kreditnom rejtingu „B-”; i ili

(b) ako jamstvo ni u jednom trenutku ne premašuje 80 % temeljnog zajma, gubitke snose razmjerno i na isti način zajmodavac i jamac, neto povrati koji proizlaze iz naplate zajma iz jamstava koje je dao zajmoprimac razmjerno smanjuju gubitke koje snose zajmodavac i jamac te je zajamčeni iznos 2250000 EUR, a trajanje jamstva pet godina ili je zajamčeni iznos 1125000 EUR a trajanje jamstva 10 godina; ako je zajamčeni iznos manji od tih iznosa ili se jamstvo odnosi na razdoblje kraće od pet odnosno 10 godina, bruto novčana protuvrijednost tog jamstva izračunava se kao razmjerni dio odgovarajuće gornje granice utvrđene u članku 3. stavku 2.; ili

(c) ako je bruto novčana protuvrijednost izračunana na temelju premija sigurne luke utvrđenih u obavijesti Komisije; ili

(d) prije provedbe,

i. ako je metodologija upotrijebljena za izračun bruto novčane protuvrijednosti jamstva prijavljena Komisiji na temelju neke druge uredbe Komisije u području državnih potpora koja se primjenjuje u tom trenutku i koju je Komisija prihvatila kao usklađenu s Obavijesti o jamstvima ili bilo kojom obavijesti koja je zamjenjuje; i

ii. ako se ta metodologija izričito odnosi na vrstu jamstva i vrstu temeljne transakcije koje su obuhvaćene područjem primjene ove Uredbe.

7. Svaka potpora koju je primio financijski posrednik koji provodi jedan ili više programa *de minimis* potpora, a koja je pod jednakim uvjetima dostupna financijskim posrednicima koji djeluju u predmetnoj državi članici, smatra se transparentnom *de minimis* potporom ako:

(a) financijski posrednik prenosi pogodnost dobivenu državnim jamstvima na korisnike pružanjem novih nadređenih zajmova korisnicima s nižim kamatnim stopama ili nižim zahtjevima za kolateral i nijedno jamstvo ne premašuje 80 % temeljnog zajma; i

(b) *de minimis* zajmovi pokriveni jamstvom daju se korisnicima koji se nalaze u situaciji usporedivoj s barem kreditnim rejtingom „B-", a ukupan iznos takvih zajmova:

i. manji je od 10 milijuna EUR; ili,

ii. manji je od 40 milijuna EUR i svaki pojedinačni *de minimis* zajam pokriven jamstvom ne premašuje 100000 EUR.

Ako financijski posrednik ima manje od 10 milijuna EUR *de minimis* zajmova, kako je definirano u točki (b) podtočki i., ili 40 milijuna EUR, kako je definirano u točki (b) podtočki ii., bruto novčana protuvrijednosti koja se dodjeljuje svakom iznosu izračunava se kao odgovarajući udio relevantne gornje granice utvrđene u članku 3. stavku 2. ove Uredbe.

8. Potpore koje se sastoje od drugih instrumenata smatraju se transparentnim *de minimis* potporama ako je u okviru tog instrumenta gornja vrijednost kojom se osigurava da se ne premaši gornja granica utvrđena u članku 3. stavku 2. ove Uredbe.

Članak 5.

Kumulacija

1. *De minimis* potpore koje se dodjeljuju u skladu s ovom Uredbom mogu se kumulirati s *de minimis* potporama dodijeljenima u skladu s Uredbom Komisije (EU) 2023/2832[21].

2. *De minimis* potpore koje se dodjeljuju u skladu s ovom Uredbom mogu se kumulirati s *de minimis* potporama dodijeljenima u skladu s uredbama Komisije (EU) br. 1408/2013[22] i (EU) br. 717/2014[23] do odgovarajuće gornje granice utvrđene u članku 3. stavku 2. ove Uredbe.

3. *De minimis* potpore koje se dodjeljuju u skladu s ovom Uredbom ne kumuliraju se s državnim potporama u vezi s istim prihvatljivim troškovima niti s državnim potporama za istu mjeru rizičnog financiranja ako bi se takvom kumulacijom premašio najviši relevantni intenzitet potpore ili iznos potpore koji je za konkretan slučaj utvrđen uredbom o skupnom izuzeću ili odlukom Komisije. *De minimis* potpore koje nisu dodijeljene za određene prihvatljive troškove ili se ne mogu se pripisati takvim troškovima mogu se kumulirati s drugim državnim potporama dodijeljenima na temelju uredbe o skupnom izuzeću ili odluke Komisije.

Članak 6.

Praćenje i izvješćivanje

1. Države članice od 1. siječnja 2026. osiguravaju da se informacije o dodijeljenim *de minimis* potporama registriraju u središnjem registru na nacionalnoj razini ili razini Unije. Informacije u središnjem registru sadržavaju podatke o korisniku, iznosu potpore, datumu dodjele, davatelju potpore, instrumentu potpore i predmetnom sektoru na temelju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti u Uniji („klasifikacija NACE”). Središnji registar uspostavlja se na način da se javnosti omogući jednostavan pristup informacijama i istodobno osigura usklađenost s pravilima Unije o zaštiti podataka, među ostalim pseudonimizacijom određenih unosa kad je to potrebno.

2. Države članice registriraju informacije iz stavka 1. u središnji registar za sve *de minimis* potpore koje je dodijelilo bilo koje tijelo u predmetnoj državi članici u roku od 20 radnih dana od dodjele potpore. Takve informacije o *de minimis* potporama koje su primili financijski posrednici koji provode programe *de minimis* potpora registriraju se u roku od 20 radnih dana od primitka izvješća u skladu sa stavkom 5. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale točnost podataka u središnjem registru.

3. Države članice vode evidenciju o registriranim informacijama o *de minimis* potporama 10 godina od datuma dodjele potpore.

4. Država članica dodjeljuje nove *de minimis* potpore u skladu s ovom Uredbom tek nakon što utvrdi da ukupan iznos *de minimis* potpora koji je taj poduzetnik primio neće premašiti odgovarajuće gornje granice iz članka 3. stavka 2. ove Uredbe te da su ispunjeni svi uvjeti predviđeni ovom Uredbom.

5. Za potrebe primjene stavka 1., financijski posrednici koji provode programe *de minimis* potpora na tromjesečnoj osnovi izvješćuju državu članicu o ukupnom iznosu *de minimis* potpora koje su primili, u razdoblju od 10 dana od kraja određenog tromjesečja. Datum dodjele posljednji je dan u tromjesečju.

6. Države članice koje se koriste središnjim registrom na nacionalnoj razini do 30. lipnja svake godine Komisiji dostavljaju agregirane podatke o *de minimis* potporama

dodijeljenima za prethodnu godinu. Agregirani podaci sadržavaju broj korisnika, ukupni iznos dodijeljenih *de minimis* potpora i ukupni iznos *de minimis* potpora dodijeljenih po sektoru (korištenjem klasifikacije NACE). Prvi unos podataka odnosit će se na *de minimis* potpore koje se dodjeljuju od 1. siječnja do 31. prosinca 2026. Države članice Komisiju mogu izvijestiti o ranijim razdobljima ako su dostupni agregirani podaci.

7. Predmetna država članica na pisani zahtjev Komisije u roku od 20 radnih dana, ili u duljem roku navedenom u tom zahtjevu, Komisiji dostavlja sve informacije koje Komisija smatra potrebnima kako bi ocijenila jesu li ispunjeni uvjeti iz ove Uredbe, a posebno o ukupnom iznosu *de minimis* potpora u smislu ove Uredbe i drugih uredaba o *de minimis* potporama koje je primio bilo koji poduzetnik.

Članak 7.

Prijelazne odredbe

1. Ova se Uredba primjenjuje na potpore dodijeljene prije njezina stupanja na snagu ako potpore ispunjavaju sve uvjete utvrđene u ovoj Uredbi.

2. Za svaku pojedinačnu *de minimis* potporu dodijeljenu od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2023. koja ispunjava uvjete iz Uredbe (EU) br. 1407/2013 smatra se da ne ispunjava sve kriterije iz članka 107. stavka 1. Ugovora te se stoga izuzima od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora.

3. Nakon isteka razdoblja važenja ove Uredbe, sve *de minimis* potpore koje ispunjavaju uvjete iz ove Uredbe mogu se valjano odobravati još šest mjeseci.

4. Dok se središnji registar ne osnuje i obuhvati trogodišnje razdoblje, ako država članica poduzetniku namjerava dodijeliti *de minimis* potporu u skladu s ovom Uredbom, ona tog poduzetnika pisanim ili elektroničkim putem obavješćuje o iznosu potpore izraženom u bruto novčanoj protuvrijednosti i o njezinu *de minimis* karakteru, izravno upućujući na ovu Uredbu. Ako se *de minimis* potpora u skladu s ovom Uredbom dodjeljuje različitim poduzetnicima na temelju programa i ako se u okviru tog programa tim poduzetnicima dodjeljuju različiti iznosi pojedinačnih potpora, predmetna država članica može odlučiti svoju obvezu ispuniti tako da poduzetnike obavijesti o iznosu koji odgovara najvišem iznosu potpore koji će se dodijeliti u okviru tog programa. U tom će se slučaju taj fiksni iznos upotrijebiti za provjeru poštovanja gornje granice iz članka 3. stavka 2. ove Uredbe. Prije dodjeljivanja potpore, država članica od dotičnog poduzetnika mora dobiti izjavu, u pisanom ili elektroničkom obliku, o svakoj drugoj *de minimis* potpori na koju se primjenjuje ova Uredba ili druge uredbe o *de minimis* potporama primljenoj tijekom bilo kojeg trogodišnjeg razdoblja.

Članak 8.

Stupanje na snagu i razdoblje primjene

Ova Uredba stupa na snagu 1. siječnja 2024.

Primjenjuje se do 31. prosinca 2030.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. prosinca 2023.

Za Komisiju

Predsjednica

Ursula VON DER LEYEN

(1) SL L 248, 24.9.2015., str. 1.

(2) Obavijest Komisije o *de minimis* pravilu za državne potpore (SL C 68, 6.3.1996., str. 9.).

(3) Uredba Komisije (EZ) br. 69/2001 od 12. siječnja 2001. o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na *de minimis* potpore (SL L 10, 13.1.2001., str. 30.).

(4) Uredba Komisije (EZ) br. 1998/2006 od 15. prosinca 2006. o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora na *de minimis* potpore (SL L 379, 28.12.2006., str. 5.).

(5) Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore (SL L 352, 24.12.2013., str. 1.).

(6) Presuda Suda od 10. siječnja 2006., Ministero dell'Economia e delle Finanze/Cassa di Risparmio di Firenze i dr., C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, t. 107.

(7) Ibid, točke 112. i 113.

(8) Presuda Suda od 13. lipnja 2002., Nizozemska/Komisija, C-382/99, ECLI:EU:C:2002:363.

(9) Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

(10) Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora (SL L 187, 26.6.2014., str. 1.).

(11) Presuda Suda od 12. prosinca 2002., Francuska/Komisija, C-456/00, ECLI:EU:C:2002:753, t. 31.

(12) Presuda Suda od 28. veljače 2018., ZPT AD/Narodno sabranie na Republika Bulgaria i drugi, C-518/16, ECLI:EU:C:2018:126, t. 55. i 56.

(13) Komunikacija Komisije o reviziji metode za utvrđivanje referentnih kamatnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19.1.2008., str. 6.).

(14) Komunikacija Komisije – Smjernice o državnim potporama za promicanje rizičnih financijskih ulaganja (SL C 508, 16.12.2021., str. 1.).

(15) Na primjer, Obavijest Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državne potpore u obliku jamstva (SL C 155, 20.6.2008., str. 10.).

(16) Obavijest Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državne potpore u obliku jamstava (SL C 155, 20.6.2008., str. 10.).

(17) Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Paket olakšica za MSP-ove” (COM(2023) 535 final).

(18) Uredba (EU) 2018/1724 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. listopada 2018. o uspostavi jedinstvenog digitalnog pristupnika za pristup informacijama, postupcima, uslugama podrške i rješavanja problema te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (SL L 295, 21.11.2018., str. 1.).

(19) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.); Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

(20) Uredba (EU) br. 1379/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture, izmjeni uredbi Vijeća (EZ) br. 1184/2006 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 104/2000 (SL L 354, 28.12.2013., str. 1.).

(21) Uredba Komisije (EU) 2023/2832 od 13. prosinca 2023. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore koje se dodjeljuju poduzetnicima koji pružaju usluge od općeg gospodarskog interesa (SL L, 2023/2832, 15.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj).

(22) Uredba Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24.12.2013., str. 9.).

(23) Uredba Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. lipnja 2014. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore u sektoru ribarstva i akvakulture (SL L 190, 28.6.2014., str. 45.).